
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI MUSTAQIL FIKRLASHGA O'RGATISHDA MODULLI TA'LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH

*Adizova Nigora Baxtiyorovna,
Buxoro davlat pedagogika instituti dotsenti
<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0001-5132-0571>*

---

*Norqulova Dilorom,
Buxoro davlat pedagogika instituti magistranti
<https://doi.org/10.53885/edinres.2024.2.2.008>*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МОДУЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ САМОСТОЯТЕЛЬНО МЫСЛИТЬ

*Адизова Нигора Бахтиёровна,
Доцент Бухарского государственного педагогического института*

---

*Норкулова Дилором,
Аспирант Бухарского государственного педагогического института*

USING MODULAR EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN TEACHING PRIMARY CLASS STUDENTS TO THINK INDEPENDENTLY

*Adizova Nigora Bakhtiyorovna,
Associate Professor at Bukhara State Pedagogical Institute*

---

*Norkulova Dilorom,
Postgraduate student at Bukhara State Pedagogical Institute*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchining ta'lim-tarbiya jarayonini modulli ta'lim texnologiyalari asosida tashkil eta olishi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatishda nihoyatda ahamiyatlidir. Bu boradagi ishlarni muvaffaqiyatli hal etish, boshlang'ich sinf o'qituvchisidan, albatta, chuqur bilim, izlanish, fidoiylilik hamda modulli ta'lim texnologiyasini qo'llash mahoratiga ega bo'lish kabi katta tajribani talab etadi. Zero, yosh avlodni, chuqur bilimli, mustaqil fikrlaydigan qilib tarbiyalash boshlang'ich sinf o'qituvchilari zimmasidadir.

O'zbek xalqining yosh avlodni hayotga tayyorlashda ko'p asrlar davomida qo'llagan usul va vositalari, tadbir shakllari, o'ziga xos urf-odatlar va an'analari, ta'lim-tarbiya haqidagi g'oyalari va hayotiy tajribasi mavjud. Bu meros o'timishda ko'plab alloma-yu donishmandlar yetishib chiqishiga asos bo'lgan. Hozirgi kunda bu merosdan ijodiy foydalanish katta ahamiyatga egaligi to'g'risida fikr mulohazalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Mustaqil fikrlash, ta'lim, modulli ta'lim, modulli ta'lim texnologiyasi, pedagogik texnologiya, didaktik o'yin, motiv, maktab ta'limi, fikrlash jarayoni.

Аннотация: В данной статье умение учителя начальных классов организовать учебный процесс на основе модульных образовательных технологий имеет чрезвычайно важное значение в обучении учащихся самостоятельному мышлению. Успешное решение работы в этом направлении требует от учителя начальных классов глубоких знаний, исследовательской активности, умения использовать модульные образовательные технологии. В конце концов, на учителях начальной школы лежит ответственность воспитать молодое поколение хорошо образованными и независимыми мыслителями.

Ўзбекский народ обладает многовековыми методами и инструментами, формами проведения

мероприятий, уникальными обычаями и традициями, представлениями об образовании и жизненным опытом, которые использовались для подготовки молодого поколения к жизни. Это наследие было основой для развития многих ученых и мудрецов прошлого. В настоящее время существуют мнения о большой важности творческого использования этого наследия.

Ключевые слова: Самостоятельное мышление, обучение, модульное образование, модульная образовательная технология, педагогическая технология, дидактическая игра, мотивация, школьное образование, мыслительный процесс.

Abstract: In this article, the ability of a primary school teacher to organize the educational process based on modular educational technologies is extremely important in teaching students independent thinking. A successful solution to work in this direction requires a primary school teacher to have deep knowledge, research activity, and the ability to use modular educational technologies. After all, primary school teachers have the responsibility to raise the younger generation to be well-educated and independent thinkers.

The Uzbek people have centuries-old methods and tools, forms of holding events, unique customs and traditions, ideas about education and life experiences that were used to prepare the younger generation for life. This heritage was the basis for the development of many scientists and sages of the past. Currently, there are opinions about the great importance of the creative use of this heritage.

Key words: Independent thinking, learning, modular education, modular educational technology, pedagogical technology, didactic game, motivation, school education, thought process.

KIRISH. Respublikamiz mustaqilligining dastlabki yillaridayoq xalq ta'limi sohasida tub islohotlar boshlab yuborildi. Zero, bundan buyon "Ma'naviy jihatdan mukammal rivojlangan insonni tarbiyalash, ta'lim va maorifni yuksaltirish, milliy u'yg'onish g'oyasini ro'yobga chiqaradigan yangi avlodni voyaga yetkazish davlatimizning eng muhim vazifalaridan biri bo'lib qoladi".

Bolaning ongi va tafakkuri endi shakllanib kelayotgan boshlang'ich sinflarda o'qituvchining mahorati, uning zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga mohirona tadbiiq eta olishi, ta'limning yangi-yangi yo'l va usullarini izlashi, ilg'or pedagogik tajribalardan ijodiy foydalana olishi juda muhimdir. Shuning uchun ham boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatishda modulli ta'lim texnologiyasidan foydalanish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etishga tayyorlash bugungi boshlang'ich ta'lim oldiga qo'yilgan muhim talablardan biridir. Chunki zamonaviy pedagogik texnologiyalar, birinchidan, o'quvchilarni bilim, ko'nikma va malakalarni oson va qiziqib o'rganishlari uchun imkoniyat yaratsa, ikkinchidan, o'qituvchining ham professional o'sishiga, ham ma'naviy rivojlanishiga yordam beradi.

Jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar, insoniyat hayotiga turli yangiliklarning kirib kelishi ta'lim sohasida ham bir qator o'zgarishlar qilinishini taqozo etmoqda. Hozirgi kunda ta'lim sohasida erishilgan yutuqlarni saqlagan holda, bir xillikdan bir qolipga tushib qolishdan saqlanmoq zarur. Ta'limning kishi xotirasini rivojlantirishga asoslangan turidan inson tafakkurini har tomonlama rivojlantirish, boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatishda modulli ta'lim texnologiyasidan foydalanish, ularda amaliy ko'nikma va malakalar hosil etishga qaratilgan turiga o'tishga harakat qilish shu kunning talabidir. Shunga erishilsagina Vatanimiz kelajagi bo'lgan yosh avlod tarbiyasi oldiga qo'yilgan vazifa oqilona hal etilishi mumkin. Bola hayotida bog'chadan so'ng maktabning dastlabki davrlari muhim o'rin tutadi. Shu bois boshlang'ich ta'lim davri ta'lim jarayonidagi eng mas'uliyatli davrdir. Bu paytda bolaning savodi chiqishi bilan birga, uning dunyoqarashi shakllanadi, tafakkur qilish malakasi rivojlanadi[1].

O'quvchini mustaqil fikrlashga o'rgatish qachondan boshlanadi? degan savol tug'ilishi tabiiy. Buning uchun insonning fikrlash jarayonining shakllanish bosqichlarini bilish lozim. Insonning fikrlash jarayoni hayotni, insonlarni, ular orasidagi munosabatlarni, tabiatni sezgilar yordamida kuzatish jarayonida shakllana boradi. Bola dunyoga kelgandan boshlab hayotni, kattalar faoliyatini, tabiatdagi voqea va hodisalarni ko'rib, kuzatib, ularni o'ziga o'zlashtira boshlaydi va natijada unda tasavvurlar paydo bo'ladi, nutq shakllanadi. Shuning bilan birgalikda bola sezgilari yordamida to'plagan ma'lumotlari

asosida ko'plab tasavvur boyliklariga ega bo'ladi va uni tushunishga, anglashga intiladi. Shuning uchun ularda ko'plab savollar paydo bo'ladi. Masalan, osmonda nima bor? Nega kecha va kunduz bo'ladi? Qushlar nega uchadi? Nega men kichkinaman? Nega ranglar xilma-xil? Nega yomg'ir, qor yog'adi? Ular qaerdan paydo bo'ladi? Bulut-chi? va hokazo.

Bir onaning uch yarim yashar bolasi haqida so'zlab berganlari: "Bir kun bolam menga shunday savol berdi:

-Ona nega bizning burnimiz har xil? Meniki yassi, sizniki tik, opamniki yana boshqacha? Nima deyishni bilmasdan,

-Shunday yasashganda bolam, dedim.

- Kim yasagan, do'xtirlarmi? Ular kesib-kesib yopishtirishadimi?

- Yo'q, bolam, xudo yasagan.

- Xudo qanday yasaydi?

Xullas, bolam meni savol-javobda yengdi. Nima deb tushuntirishni bilmadim. Bolamni chalg'itishga harakat qildim. Bolam esa savol berishini to'xtatmas edi.

Darhaqiqat, maktabgacha tarbiya yoshida bolalar ota-onalariga tinimsiz savollar yog'diradilar. Ana shunday paytda bolaning savollariga chidam bilan javob berish uning fikrlashiga, voqea, hodisalarni anglashiga yordam beradi, nutqining o'sishiga sabab bo'ladi. Ko'pincha ba'zi ota-onalar bu savollarga befarq qaraydilar yoki javob berishni lozim topmaydilar. Uni urishib tashlaydilar. Bu esa bolaning fikrlash jarayonini susaytiradi, uni befarqlikka yo'llaydi. Hamma narsa mening uchun emas, mening bilishim shart emas deb o'ylaydi, hamma voqea va hodisalarga befarq bo'lib qoladi.

Bolaning nutqi maktab ta'limiga tayyorgarlik bosqichida kattalar bilan muloqatga kirishib kishilarning fikrini uqib olish va to'g'ri idrok qilish darajasida shakllana boradi. U eshitgan va ko'rganlari to'g'risidagi ma'lumotlarni tushuna oladi. O'zidagi axborotlarni muayyan tartibda bayon qila biladi, aqliy faoliyat operasialaridan o'rinni foydalanadi. (Ularni taqqoslaydi, oydinlashtiradi, guruhlariga ajratadi, haqli xulosa chiqarishga harakat qiladi). Shunday qilib unda fikrlash bosqichi paydo bo'ladi.

Maktabgacha yoshdagi bolaning fikrlash darajasi maktabdagi ta'lim-tarbiya jarayonida takomillashadi. O'quvchining fikrlash darajasining takomillashuvida o'qituvchining roli beqiyosdir. O'qituvchi o'quvchilarni ta'lim jarayonining faol subektiga aylantirmog'i lozim. O'quvchilarni o'rganayotgan materiallari ustida fikr yuritishga, o'zining fikrini erkin bayon etishga o'rgatish ayniqsa muhim. Bunda ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish katta samara beradi. Pedagogik texnologiyalar asosida tashkil qilingan darsda o'quvchi faol qatnashadi, o'qituvchi va o'rtoqlari bilan erkin muloqotga kirishadi. Ayniqsa shaxsga yo'naltirilgan texnologiya o'quvchilarni ta'lim jarayonining sub'ektiga aylantiradi. O'quvchilarni o'quv materiallari ustida erkin fikr yuritishga imkoniyat yaratadi. Bu sohada modulli ta'lim texnologiyasining o'rni beqiyosdir. Shuningdek, ta'lim jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish ham katta samara beradi. Didaktik o'yinlar bolada o'qish motivini rivojlanishiga yordam beradi. O'yinsiz tom ma'nodagi aqliy rivojlanish bo'lishi mumkin emas. O'yin o'quvchilarda bilimga ishtiyoq va qiziqishni uyg'otadigan uchqundur[12].

O'yin vositasida o'quvchilarning bilim o'zlashtirish jarayoni qulaylashadi, turli xil predmetlar bilan munosabatda bo'lishga o'rganadi, shuningdek, ularda muomala madaniyati shakllanadi. Muhimi, didaktik o'yinlar jarayonida bolada o'z kuchiga ishonch shakllanadi, erkin harakat qilishga, o'z fikrlarini erkin bayon qilishga o'rganadi, mustaqil fikrlar bildirib boshlaydi. Masalan, "Suratdagi xatoni top" o'yinida bola suratni mustaqil kuzatadi. Qish manzarasi tasvirlangan suratda daraxtning gullayotgani ham chizilgan bo'lsa, buni bola mustaqil topadi. Shu joyda uning tafakkuri ham ishga tushadi. Ya'ni o'rganganlari asosida har bir faslning o'ziga xosliklarini esga oladi va qishda daraxt gullamasligini asoslaydi. Xuddi shuningdek, "Bo'lishi mumkin emas", "Matndagi xatoni top" o'yinlari, rebus, boshqotirma kabilar o'quvchilarning fikrlash jarayonini faollashtiradi va mustaqil fikrlashga o'rgatadi. Shuningdek, darslikdagi rasm ustida ishlashga doir mashqlar ham o'quvchilarning mustaqil fikrlashga o'rgatadi. Bola rasimga o'z munosabatini bildiradi, savol-javoblarda faol ishtirok etadi, rasm asosida hikoya yozish topshirig'i berilsa, u o'z tasavvurlari asosida hikoya yozadi. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida bolani mustaqil fikrlashga o'rgatish imkoniyatlari keng va undan oqilona foydalanish yaxshi

samara beradi. O‘quvchini matn ustida ishlashga yo‘llash mustaqil fikrlashga o‘rgatishning eng samarali usullaridan biridir. Bular:

Matnni bo‘laklarga bo‘lish va har bir bo‘lakka sarlavha topish.

Mazmunni saqlab qolgan holda matnni qisqartirib o‘qish.

O‘qituvchining savollariga matndan javob topib o‘qish.

Matndan eng chiroyli tasvirlangan bo‘lakni o‘qish.

Matndagi bosh g‘oyani bildiruvchi gapni topish.

Ertak yoki masalni o‘qiganda “Nima haqiqatga yaqin, nima o‘ylab topilgan” mavzusida suhbat.

Matndan xulosalarni topish.

Eshitgan voqea yoki hodisaga o‘z munosabatini bildirish.

“Asardagi nima sizga yoqdi?” mavzusida suhbat.

“Matndagi har xil kayfiyatga xos qismlarni topish (quvnoq, xafa, befarq).

Siymolarni ifodalovchi so‘zlarni topish.

Tushunilmaydigan so‘zlar ma‘nosini aytib o‘qish.

Matnni mantiqiy qismlarga bo‘lib ifodali o‘qish va qismlarning biridan ikkinchisiga navbat bilan o‘tish.

Voqea yoki hodisani so‘z yordamida tasvirlash.

Ijodiy qayta hikoya qilish:

– bosh shaxs nomidan;

– shaxsni o‘zgartirib;

–vaqtini o‘zgartirib.

Hikoyadagi voqea-hodisalar sodir bo‘lishidan oldingi bo‘lib o‘tgan voqea-hodisalar yoki voqeaning davomi qanday bo‘lishini qo‘shib aytish.

Hikoyadan tashqaridagi voqealar tasvirini qo‘shish.

Bosh qahramonni tavsiflovchi savollar: U kim? Tashqi ko‘rinishi. Topshirilgan ishni bajarishda odamlar bilan munosabati. Sizning qahramonga munosabatingiz, hikoya qahramoni bilan do‘stlashishni xohlaysizmi? Unga qanday maslahatlar bergan bo‘lardingiz? kabi savollar.

Reja bilan ishlash: reja tuzing, reja ketma-ketligini o‘zgartiring, reja qismlarini to‘g‘rilang, gaplar mazmunini o‘zgartiring.

Maqolni to‘ldiring.

Rasmga qarab hikoya tuzing.

Biror bir qahramon nomidan ... mavzusida hikoya tuzing.

She‘rni kim aytayapti?

She‘rda yashiringan sirni toping.

Hikoyadagi voqealarni chizmada ifodalang.

Hikoya, ertak yoki she‘rda o‘rganganlari asosida rasm chizish va shunga o‘xshash topshiriqlar.

Boshlang‘ich sinflar uchun tayyorlanadigan darsliklar ham matn oxirida beriladigan mashqlar, savol va topshiriqlar asosida o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga yo‘llashi lozim.

Masalan, “She‘rni kim aytayapti?”, “She‘rga siz qanday qo‘shimcha qila olasiz?”, “Hikoya (yoki ertak) qahramoni bilan do‘stlashishni xohlaysizmi?”, “Hikoya qahramoniga qanday maslahat berasiz?”, “Ertak voqealari ichida bo‘lishni xohlaysizmi?”, “Unda kim bo‘lib qatnashishni xohlaysiz?” kabi savollar, “Matnni qismlarga bo‘ling va har bir qismga sarlavha qo‘ying”, “O‘qituvchi yordamida matn rejasini tuzing”, “Reja asosida matnni qayta hikoya qiling”, “Matndagi qahramonlarni almashtirib qayta hikoya qiling” va boshqa shu kabi topshiriqlarni berish o‘quvchilarning tafakkurini rivojlantirishga va mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ba‘zi darsliklarni ko‘zdan kechirganimizda matn oxirida beriladigan savollar matndagi o‘rganganlarini qaytarib aytib berishga undaydi. Matnni o‘qituvchi o‘qib beradi, uning mazmunini so‘zlab beradi, o‘quvchilar o‘qiydilar va mazmunini yana so‘zlaydilar va oxirgi savollar ham yana shuni takrorlaydi. Bundan ko‘ra matn ustida ishlashga, fikrlashga undovchi savollar berilsa bola matn ustida fikr yuritadi, mustaqil xulosalar chiqaradi. Bunday ish usuli esa o‘quvchining tafakkurini o‘stiradi, mustaqil fikrlashga

o'rgatadi.

O'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatish bugungi kunda ta'limning asosiy vazifalaridan biridir. Buni har bir o'qituvchi bilishi va Vatanimizning kelajagi, uning taraqqiyotini ta'minlovchi kadrlarni tayyorlashda, albatta, ularni tafakkurini o'stirish, mustaqil fikrlashga yo'llovchi yo'l va usullarni tinimsiz izlashi va uni ta'lim jarayoniga joriy etishi lozim.

Boshlang'ich sinf o'qituvchining ta'lim-tarbiya jarayonini modulli ta'lim texnologiyalari asosida tashkil eta olishi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatishda nihoyatda ahamiyatlidir. Bu boradagi ishlarni muvaffaqiyatli hal etish, boshlang'ich sinf o'qituvchisidan, albatta, chuqur bilim, izlanish, fidoiylilik hamda modulli ta'lim texnologiyasini qo'llash mahoratiga ega bo'lish kabi katta tajribani talab etadi. Zero, yosh avlodni, chuqur bilimli, mustaqil fikrlaydigan qilib tarbiyalash boshlang'ich sinf o'qituvchilari zimmasidadir.

O'zbek xalqining yosh avlodni hayotga tayyorlashda ko'p asrlar davomida qo'llagan usul va vositalari, tadbir shakllari, o'ziga xos urf-odatlar va an'analari, ta'lim-tarbiya haqidagi g'oyalari va hayotiy tajribasi mavjud. Bu meros o'tmishda ko'plab alloma-yu donishmandlar yetishib chiqishiga asos bo'lgan. Hozirgi kunda bu merosdan ijodiy foydalanish katta ahamiyatga ega.

Mutafakkirlar merosini o'rganish natijasida insonning shakllanishida ilmning ahamiyati katta ekanligining guvohi bo'ldik. Ularda bilim shaxs taraqqiyotining asosiy manbai ekanligi asoslab berilgan. Shuning uchun ham ajdodlarimiz bilim o'rgatuvchi ustozga katta ahamiyat berganlar. Bu pedagogik faoliyatga bo'lgan asosiy talablardan biri edi. Chunki ilm bor joyda rivojlanish, taraqqiyot bo'ladi, yangiliklarni joriy etishga keng yo'l ochiladi.

Sharq uyg'onish davrining buyuk mutafakkiri Abu Nasr Forobiy aqlli, dono va o'tkir fikrlaydigan kishilar to'g'risida shunday deydi: «Aqlli deb shunday kishiga aytiladiki, ular fazilatli, o'tkir mulohazali, foydali ishlarga berilgan, zarur narsalarni kashf va ixtiro etishda zo'r iste'molga ega; yomon ishlardan o'zini chetda olib yuradilar. Bunday kishilarni oqil deydilar» (Forobiy. «Fozil odamlar shahri». – T.: Abdulla Qodiriy nomidagi Xalq merosi. 1993. 182-b). Uning fikricha, «Ta'lim so'z va o'rgatish bilangina bo'ladi. Tarbiya esa amaliy ish va tajriba bilan o'rganishdir, ya'ni shu xalq, shu millatning amaliy malakalaridan iborat bo'lgan ish-harakatga, kasb-hunarga berilgan bo'lishidir. Agar ular ish, kasb-hunarga berilgan bo'lsalar, kasb-hunarga qiziqsalar, shu qiziqish ularni butunlay kasb-hunarga jalb etsa, demak, ular kasb-hunarning chinakam oshig'i bo'ladilar» (Forobiy. «Fozil odamlar shahri». – T.: Abdulla Qodiriy nomidagi Xalq merosi. 1993. 182-b)..

Yusuf Xos Hojib bolaga bilim berib hunar o'rgatishni ularning yoshligidan boshlash kerakligini ta'kidlaydi (O'rta Osiyo pedagogik fikr taraqqiyotidan lavhalar. – T.: 1996. 159-b.)

Bolalarga kasb-hunar va tadbirkorlikni yoshligidan boshlab o'rgatish masalasi Kaykovusning "Qobusnoma" asarida ham ko'tarilgan. "Ey farzand, ogoh bo'lki, hunarsiz kishi hamisha foydasiz bo'lur va hech kimga naf' etkurmas. Bilursanki, xori mug'ilonning (tikanli buta) tani bordur ammo soyasi yo'qdur. Hunarsiz kishi ham xori mug'ilon yanglig' na o'ziga va na o'zgaga foyda berur" (Kaykovus. Qobusnoma. – T.: Istiqlol. 1994. 26- b).

O'zbek xalqining ulug' allomalaridan biri Abu Rayhon Beruniy asarlarida yosh avlodga bilim berishning turli yo'llari va vositalari haqida tushunchalar berib, ularni mustaqil fikrlaydigan, yangilik yarata oladigan qilib tarbiyalash xususida to'xtalib o'tgan. «Qadimiy xalqlardan qolgan yodgorliklar» asarida Beruniy sxolastik metodlardan voz kechish, dars samaradorligini oshirish yo'llarini izlash, bolalarning xotirasini rivojlantirish, fikrlashga o'rgatishni ta'kidlab o'tgan. «Maqsad gapni cho'zish emas, balki o'quvchini zeriktirmaslik, chunki doimo bir xil narsaga qaray berish malollik va sabrsizlikka olib keladi. O'quvchi fandan-fanga o'tib tursa, turli bog'larda yurganga o'xshaydi. Birini ko'rib ulgurmasdan boshqasi boshlanadi va u kishi har bir narsada o'ziga yarasha lazzat bor deyilganidek ularni ko'rishga qiziqadi va ko'zdan kechirishni istaydi. Bir xil narsa charchatadi, xotiraga malol keltiradi» (Beruniy. Qadimiy xalqlardan qolgan yodgorliklar Tanlangan asarlar. 1-jild. – Toshkent: 1968. 106-107 b.).

Buyuk sarkarda Amir Temur o'zining o'gitlarida har bir ishni boshlaganda butun diqqat, zehn va bor kuchni shu ishga qaratish lozimligini ta'kidlagan: «Azmu jazm bilan ish tutdim. Biron ishni qilishga qasd qilgan bo'lsam, butun zehnim, vujudim bilan bog'lanib, bitirmagunimcha undan qo'limni tortmadim» (.

Amir Temur o'g'itlari. – T.: Navro'z. 1997. 16- b.)

Amir Temur o'z davrida qo'l ostidagilarni tadbirkor, ishbilarmon, mamlakat obodonchiligi, el-yurt osoyishtaligi uchun hamfikir, hamsuhbat, yelkadosh bo'lishlarini talab qilgan (. Amir Temur o'g'itlari. – T.: Navro'z. 1997. 16, 39-40 b.)

Ulug' mutafakkir va buyuk shoir Alisher Navoiy o'zining “Mahbub ul-qulub” asarida maktab o'qituvchilari mehnatiga baho beradi va uning mehnati ancha mashaqqat talab etishini tushuntiradi. (Navoiy. “Mahbub ul-qulub” (Qalblar sevgisi) – T.: G'afur – G'ulom. 1983. 28-29 b.)

Markaziy Osiyo allomalari merosida ilm va uni egallashdagi mahorat masalalari keng miqyosda talqin etiladi. Bunda albatta ilm o'rgatuvchining muhim o'rni ta'kidlanadi.

Zamonaviy boshlang'ich ta'lim mazmunini takomillashtirish, jahon talablariga mos tahsil oluvchilarni tarbiyalash, ularga ta'lim berish va ta'lim oluvchini o'z ortlaridan ergashtira olish uchun bugungi ustozga qanday tartibda yordam berish mumkin? Ular uchun munosib ilmiy, uslubiy va ma'naviy muhit yaratilishining yo'llari qay tarzda belgilanadi? Zamonaviy boshlang'ich ta'lim mazmunini takomillashtirishda modulli ta'lim texnologiyasi barkamol insonni shakllantirishni kafolatlovchi jarayonni tashkil qilishning ilmiy-uslubiy asosi bo'lib xizmat qiladi[2]. Modulli ta'lim texnologiyasi o'quvchilarni mustaqil mutolaa qilish, bilim olish, erkin fikrlay olishga o'rgatishni kafolatlaydigan jarayondir.

Hozirgi davrda o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatish, shunga doir bilim, ko'nikma va malakalar bilan qurollantirishda o'qituvchining o'rni beqiyos. O'qituvchining muntazam izlanishi, bilimni o'rgatishning yangi va samarali yo'llarini kashf etishi o'quvchilar bilimlarni yuqori darajada o'zlashtirishlari, muhim amaliy ko'nikma va malakalar egallashlarining omili bo'la oladi.

o'quv materialining takrorlanishini oldini olish maqsadida, makromodulga kiruvchi fanlarning, o'quv dasturlarini o'zaro bog'liqligi ta'minlanadi.

X U L O S A. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatishda modulli ta'lim texnologiyasidan foydalanish maksimal imkoniyatlarni yaratib beradi, uning jamiyatdagi tez o'zgaruvchan sohalarga erkin o'ta olishiga, madaniyatga kirishi va muvafaqqiyatli ijtimoiylashuvini ta'minlaydi.

Ayniqsa, ijtimoiy hayot, fan va ishlab chiqarish sohalarida jadal rivojlanib boruvchi texnologik jarayonlar har tomonlama yetuk yoshlarning o'sib borishi va ularning ehtiyojlari asosida darslarni tashkil etishni talab etadi.

Bularni amalga oshirish natijasida:

– boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish o'z-o'zini anglashga va o'z-o'ziga baho bera olishga o'rgatadi;

– dars jarayonida olgan bilimlarini amaliyotga joriy eta olishlarini shakllantirish uchun sharoit yaratiladi;

– o'zaro bir-birlari bilan hamkorlik qila olish malakalari rivojlanadi;

– boshlang'ich sinf o'quvchilarining yaxlit – ijtimoiy, jismoniy, ma'naviy, intellektual rivojlanishi ta'minlanadi;

– ta'limning nazariy va amaliy faoliyat bilan aloqasi mustahkamlanadi;

– o'quvchilarga ortiqcha qiyinchilik tug'diradigan muammolar hal etiladi.

Hozirgi vaqtda ta'lim muassasalarida modulli o'qitish keng qo'llaniladi.

Modul deganda, biror tizimning funksional yuklamasini aniqlashga doir mustaqil qismiga tegishlilik tushuniladi. Nazariy ta'limda esa, modul – bu o'quvchilarning u yoki bu fan bo'yicha bilimlariga doir ko'nikmalarini shakllantirish uchun yetarli axborot yoki harakatlarning aniq belgilangan “doza”si. Yuqorida bayon etilganlarga asoslanib, ta'limiy modul tushunchasiga quyidagicha ta'rif berish mumkin: ta'limiy modul – bu o'zlashtirish ta'lim oluvchi mazkur modullarni egallashi natijasida shakllantiriladigan bilim, ko'nikma va malakalarning nazorat qilish shakli bilan muvofiqlikda tugashi zarur bo'lgan, o'zida bilishga doir va kasbiy jihatlarni ochib beruvchi o'quv fanining biror qismi mazmunining mantiqiy tugallangan shakli.